

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2019 .r

Sąd Apelacyjny w (...) Wydział I Cywilny w składzie :

Przewodniczący : SSA Ryszard Marchwicki (spr.)

Sędziowie: SA Małgorzata Mazurkiewicz- Talaga

SO Marcin Radwan

Protokolant : protokolant Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2019 r w (...) na rozprawie

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna Oddział w (...)

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w (...)z dnia 17 października 2018 r w sprawie o sygnaturze akt (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. W punkcie 2 w ten tylko sposób , że zasądzoną tam kwotę obniża do 24 469,07 Euro(dwadzieścia cztery tysiące czterysta sześćdziesiąt dziewięć Euro 7/100), a w pozostałym zakresie powództwo o odszkodowanie oddala;

2. W punkcie 3 w ten sposób , że powództwo o zasądzenie kwoty 1.277 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt siedem zł.) oddala w całości,

3. w punkcie 4 w ten sposób , że zasądza od pozwanego na rzecz powoda tytułem skapitalizowanej reny za okres od 15 września 2013r. do 30 września 2014 r. 15.750 zł. (piętnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt zł) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 października 2014 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo o rentę oddala,

4. w punktach 7 i 8 w ten sposób , że koszty postępowania rozdziela stosunkowo między stronami w 20 % na powoda i w 80% na pozwanego i z tego tytułu:

a. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 12.731,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

b. nakazuje ściągnąć na rzecz S. P. (Sąd Okręgowy w (...)):

- od powoda 1.790,60 zł ;

- od pozwanego 7.162,40 zł ; tytułem nieuiszczonej opłaty od rozszerzonego powództwa .

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. koszty postępowania apelacyjnego rozdziela stosunkowo między stronami w 25% na powoda i w 75% na pozwanego i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda 332,00 zł.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ryszard Marchwicki Marcin Radwan

Sygn. akt I ACa 134/18

UZASADNIENIE

Powód – A. P., wytoczył przeciwko pozwanej – (...) S.A. z siedzibą we F., działającą przez Oddział w P. powództwo, w którym domagał się zasądzenia kwoty 162. 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 12 marca 2013 r. do dnia zapłaty, kwoty 1.260 zł miesięcznie tytułem renty płatnej do 10 dnia każdego miesiąca z góry wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, na rachunek bankowy powoda, począwszy od dnia wniesienia powództwa, ustalenia, iż pozwany będzie ponosił wobec powoda odpowiedzialność za nieujawnione skutki będące następstwem wypadku z dnia 27 lipca 2012r.; wniósł również o orzeczenie o kosztach procesu.

W piśmie z dnia 18.02.2016 r. powód rozszerzył powództwo, wnosząc o zasądzenie od pozwanego kwoty 40.781,78 euro tytułem odszkodowania za koszty leczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia złożenia wniosku do dnia zapłaty oraz o rozstrzygnięcie o opłacie od rozszerzonego powództwa w orzeczeniu kończącym postępowanie w pierwszej instancji.

W piśmie z dnia 11.05.2016 r. powód dokonał dalszego rozszerzenia powództwa o kwotę 1.277 zł, która stanowi koszty postępowania sądowego, wszczętego w związku z nieuregulowaniem przez powoda kosztów leczenia za granicą.

W odpowiedzi na pozew pozwany, zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o odrzucenie pozwu w całości, zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego, w drugiej kolejności zaś o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 11 października 2017 r. Sąd Okręgowy w Z. G.:

1/zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 162.000zł (sto sześćdziesiąt dwa tysiące złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 września 2013r do dnia zapłaty;

2/zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 40.781,78 (czterdzieści tysięcy siedemset osiemdziesiąt jeden 78/100) euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 15 marca 2016r do dnia zapłaty;

3/zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.277zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt siedem złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 01.06.2016r do dnia zapłaty;

4/zasądził od pozwanego na rzecz powoda po 1.260zł (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt złotych) miesięcznie tytułem renty, płatnej do 10 dnia każdego miesiąca, z góry, z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 15 września 2013r.;

5/ustalił odpowiedzialność pozwanego za mogące się pojawić w przyszłości skutki wypadku, jakiemu uległ powód 29.07.2012r.;

6/oddalił żądanie zasądzenia odsetek w pozostałym zakresie;

7/zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 19.597,88zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

8/nakazał pobrać od pozwanego na rzecz S. P. – Sądu Okręgowego w (...) kwotę 8.995zł tytułem opłaty od rozszerzonego powództwa.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski sądu I instancji.

W dniu 29 lipca 2012r. w czasie podróży służbowej z H. do P. powód jako pasażer pojazdu marki R. (...), nr. rej. (...), ubezpieczonego u pozwanego i kierowanego przez A. B., uczestniczył w wypadku komunikacyjnym..

Podczas zmiany pasa ruchu samochód wpadł w poślizg i wypadł z autostrady, koziółkując. W tym czasie powód znajdował się na tylnym siedzeniu i nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa.

Powodowi została udzielona pierwsza pomoc przez P. K.. Po chwili na miejscu zdarzenia zjawiała się policja, która zawiadomiła pogotowie ratunkowe.

Bezpośrednio z miejsca wypadku powód został przetransportowany do Miejskiej Kliniki w B./H.. W wyniku diagnozy ustalono, że powód doznał wstrząśnienia mózgu, złamania środkowej części ściany oczodołu prawego, seryjnego złamania żeber od 1 do 11 lewostronnego, z płynem w jamie opłucnej z obu stron, ostrej niewydolności oddechowej z przedłużonym sztucznym oddychaniem, złamania łuku kręgowego (...) i (...), niekompletnego złamania kręgu (...), uszkodzenia/wgniecenia części kręgu (...), niedyslokowanego złamania wyrostka poprzecznego kręgu (...) z lewej strony, złamania kości udowej prawej z napromieniowaniem złamania do prawego stawu krzyżowo-biodrowego, wielofragmentowego złamania panewki stawu biodrowego prawego, rany szarpanej przęcia, dwustopniowego otwartego złamania podudzia lewego.

W dniu wypadku dokonano w szpitalu w B./H. operacyjnego zespolenia złamania podudzia za pomocą gwoźdźcia chirurgicznego, następnie 30 lipca br. przewieziono powoda do Szpitala (...) w B., celem kontynuowania leczenia. Ze względu na rozległość obrażeń powód został umieszczony na oddziale intensywnej terapii i wprowadzony w stan śpiączki farmakologicznej. W tym czasie został także intubowany i wspomagany mechanicznie przy oddychaniu. U powoda konieczne było też wykonanie tracheotomii.

Znajdując się w stanie śpiączki powód był odżywiany pozaustrojowo, konieczny był również stały drenaż obu stron opłucnej. W tym okresie dokonano także zespolenia płytkowego i śrubowego panewki stawu biodrowego prawego.

Po zastosowaniu leczenia w dniu 20 sierpnia 2012r. przeniesiono go na oddział ogólny, gdzie poddany został ćwiczeniom fizjoterapeutycznym i dalszemu leczeniu zachowawczemu. W dniu 4 września 2012r., powód został przewieziony karetką do (...).

W dniu 31.10.2012r. Szpital w B. - U. B. wystawił powodowi rachunek za leczenie na kwotę 40.781,78 euro.

Powód ubiegał się o refundację kosztów leczenia za granicą przez Narodowy Fundusz Zdrowia, jednak z uwagi na fakt że 27.08.2012r. utraciła ważność karta ubezpieczenia zdrowotnego powoda, koszty leczenia wynikające z rachunku z dnia 31.10.2012r. nie zostały uregulowane.

W dniu 04.12.2014r. Sąd Rejonowy (...) wydał nakaz zapłaty, którym zasądził od powoda na rzecz Szpitala w B. należność wynikającą z rachunku z dnia 31.10.2012r. wraz z odsetkami. Na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w (...) z dnia 05.01.2016r. nakazowi zapłaty nadana została klauzula wykonalności.

Następnie powód kontynuował leczenie i rehabilitację w Oddziale (...) w S. w dniach 07.12.2012 - 04.01.2013 z rozpoznaniem: „stan po urazie wielonarządowym ze złamaniem żeber lewych I-XI i wysiękiem jamy obu opłucnych, złamaniem obu kości lewego podudzia, złamaniu panewki prawego stawu biodrowego, złamaniu kręgow (...) - (...) (07.2012)". W trakcie rehabilitacji powód skarżył się na dolegliwości kręgosłupa i stawów kończyn dolnych, zwłaszcza piersiowego odcinka kręgosłupa, bóle prawego biodra i lewego podudzia ze stawem skokowym, okresowe bóle klatki piersiowej, osłabienie sprawności problemy z chodzeniem, pogorszenie pamięci.

Powód kontrolował swój stan zdrowia w poradni ortopedycznej, neurologicznej, u psychologa i psychiatry.

Obecnie ze względu na sytuację finansową powód się nie leczy.

Po powrocie do Polski ze szpitala przebywał u swojego brata, który się nim zajmował – przygotowywał posiłki, mył go.

Przez ok. 6 miesięcy powód poruszał się przy użyciu dwóch kul łokciowych, obecnie używa jednej. A. P. jest też w stanie aktualnie wykonywać proste czynności życia codziennego, jak: gotowanie, toaleta, sprzątanie.

Kręgosłup powoda jest aktualnie opukowo bolesny w odcinku szyjnym. W okolicy klatki piersiowej po stronie prawej widoczna jest blizna pooperacyjna. Ruchomość w poszczególnych odcinkach kręgosłupa prawidłowa poza odcinkiem szyjnym gdzie stwierdza się ograniczenie ruchów rotacji o 5 stopni. Po stronie lewej klatki piersiowej jest niewielka deformacja – powód doznał w wyniku wypadku złamania prawie wszystkich żeber po stronie lewej, czyli doszło do wyłamania ściany klatki piersiowej.. Widoczne są blizny na ścianie klatki piersiowej.

Obecne dolegliwości powoda to bóle odcinka szyjnego kręgosłupa pojawiające się co 4-5 dni i trwające do kilku godzin, o nasileniu do silnego, pojawiają się także w nocy powodując wybudzenie i konieczność pionizacji; towarzyszy temu mrowienie lewej kończyny górnej trwające do 15-30 min, mrowienie pojawia się także niezależnie od bólu kręgosłupa do 2-3 razy w ciągu doby, co drugi dzień. Dodatkowo powód odczuwa bóle odcinka piersiowego kręgosłupa pojawiające się dwu-trzykrotnie w ciągu tygodnia, trwają do końca dnia, w czasie bólu pojawia się mrowienie kończyn dolnych, nasilenie bólu bywa silne.

Okresowo powód ma problemy z utrzymaniem moczu, bóle głowy co 3-4 dni zlokalizowane w okolicy skroniowo-potylicznej prawej, z towarzyszącymi nudnościami i wymiotami, problemy z pamięcią oraz zawroty głowy. Od wypadku pogorszył się powodowi wzrok i słuch.

U powoda stwierdza się obustronne ograniczenie ruchów rotacji w stawie biodrowym. Na podudziu lewym w okolicy stawu kolanowego i kostki bocznej widoczne są blizny pooperacyjne. Deficyt zgięcia grzbietowego i podeszwowego w stawie skokowym to 20 stopni. Zanik mięśni uda lewego 1 cm, podudzia 3 cm. Na udzie lewym po stronie przysrodkowej jest blizna po pobraniu przeszczepów skórnych. Na podudziu po stronie przedniej jest blizna o wymiarach 5 x 10 cm. W zakresie kończyn górnych występuje u powoda bólowe ograniczenie ruchomości czynnej kończyn górnych w zakresie unoszenia, ponadto ograniczenie ruchomości biernej i czynnej lewej kończyny dolnej, szczególnie w zakresie lewego stawu skokowego, biodrowego i kolanowego, z wyraźnym usztywnieniem lewego stawu skokowego, ponadto osłabienie czucia i przeculica uda prawego, odcinkowe osłabienie czucia lewej kończyny dolnej w okolicy blizny stawu kolanowego i podudzia.

Jeśli chodzi o kręgosłup stwierdza się u powoda mierną bolesność palpacyjną w odcinku szyjnym kręgosłupa ze znacznym ograniczeniem bólowym ruchomości tej okolicy, występuje też u niego bolesność palpacyjna okolicy środkowej odcinka piersiowego kręgosłupa z ograniczeniem bólowym ruchomości. Chód powoda jest utykający na lewą kończynę dolną, powód porusza się przy pomocy kuli łokciowej.

Z punktu widzenia wpływu urazu na układ nerwowy doszło do uszkodzenia:

- nerwów obwodowych twarzoczaszki po stronie prawej i prawego uda,
- korzeni nerwowych odcinka szyjnego i piersiowego kręgosłupa,
- mózgu z następowymi zaburzeniami adaptacyjnymi, w tym bóle i zawroty głowy.

W chwili obecnej stwierdza się długotrwały uszczerbek na zdrowiu na podstawie Rozporządzenia (...):

- pkt 14 - 6% - ze względu na: uszkodzenie częściowe prawego nerwu trójdzielnego w zakresie osłabienia czucia obrębie gałęzi ocznej i szczękowej tego nerwu. Maksymalny pułap wynosi 20% dla całego nerwu, na który składają się głównie 3 gałęzie czuciowe, część wydzielnicza i ruchowa; częściowe uszkodzenie dwóch gałęzi czuciowych nie powinno zatem wynosić 10 lub więcej punktów procentowych, a proporcjonalnie, co znalazło odzwierciedlenie w mojej ocenie;
- pkt 94a - 6% - ze względu na zespół bólowy korzeniowy odcinka szyjnego kręgosłupa z ograniczeniem bólowym ruchomości i drętwieniem lewej kończyny górnej.

- pkt 94b - 5% - ze względu na zespół bólowy korzeniowy odcinka piersiowego kręgosłupa.

- pkt 181 p - 6% - ze względu na uszkodzenie nerwu udowego prawego objawiające się osłabieniem czucia przeczulicą przedniej powierzchni uda prawego, łącznie 23%.

Obecny stan zdrowia powoda jest dobry. Następstwami obrażeń są okresowe, dość silne dolegliwości bólowe i zaburzenia czucia. Objawy te w umiarkowanym stopniu wpływają jednak na ogólną sprawność fizyczną i psychiczną powoda, stanowią umiarkowane - a w okresach nasilenia średnie - ograniczenie w możliwości wykonywania pracy fizycznej. W przyszłości nie należy się spodziewać dalszych ujemnych skutków z punktu widzenia neurologicznego. Rokowanie najprawdopodobniej związane będzie ze stopniowym zmniejszaniem się dolegliwości bólowych i stopniowym odzyskiwaniem większej sprawności. Zaburzenia czucia w obrębie twarzoczaszki i uda prawego najpewniej pozostaną na stałe, lecz nie wpływają one na możliwość wykonywania pracy, a jedynie na komfort życia. W powrocie do zdrowia istotne ograniczenie stanowi brak leczenia. Systematyczna fizjoterapia, terapia psychologiczna, farmakoterapia bólu i zaburzeń adaptacyjnych z dużym prawdopodobieństwem wpłynęłyby korzystnie na stan zdrowia fizycznego i psychicznego

Z punktu widzenia urazów ortopedycznych stwierdza się u powoda:

- stan po złamaniu ściany prawego oczodołu i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 2% (pkt 2 Rozporządzenia (...));

- stan po złamaniu żeber I do XI po stronie lewej i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 10% (pkt 58a Rozporządzenia (...)).

- stan po złamaniu kręgu łuku kręgu (...) i (...) i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi jak w orzeczeniu neurologa;

- stan po złamaniu wybuchowym trzonu kręgu (...) i (...) i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 5% (pkt 90a Rozporządzenia (...)).

- stan po złamaniu wyrostka poprzecznego trzonu kręgu (...) i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 1% (pkt 91 Rozporządzenia (...)).

- złamanie prawej kości biodrowej biegnące do prawego stawu krzyżowo biodrowego i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 5% (pkt 96a Rozporządzenia (...)).

- złamanie panewki prawego stawu biodrowego i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 15% (pkt 97a Rozporządzenia (...)).

- otwarte złamanie nasady dalszej kości piszczelowej lewej z ograniczeniem ruchomości w stawie skokowym i z tego względu trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 15% (pkt 162b Rozporządzenia (...)).

Leczenie powoda wiązało się z dolegliwościami bólowymi szczególnie w pierwszym etapie leczenia. Obecnie powód może odczuwać bóle stawu biodrowego i skokowego, zaś w przyszłości może dojść do powstania zmian zwyrodnieniowych w stawie biodrowym i skokowym co spowoduje dalsze ograniczenie ruchomości, wtórne zmiany zwyrodnieniowe w tych stawach. Biorąc pod uwagę stosunkowo młody wiek powoda uszkodzenie panewki stawowej powoduje dość istotne zaburzenie funkcji i podporowej kończyny dolnej prawej. Zmiany jakie stwierdza się w układzie ruchu spowodowane przebyciem przez powoda urazem powodują trudności w samodzielnym poruszaniu się, ograniczenia w życiu codziennym powoda, powód nie jest zdolny do pracy w pozycji stojącej lub do pracy wymagającej chodzenia. W przyszłości należy liczyć się z pogorszeniem funkcji układu ruchu.

Powód jest osobą rozwiedzioną po 16 latach małżeństwa, posiada dwoje dorosłych dzieci. Od czterech lat nie ma kontaktów z synem M. przebywającym w H., nie zgadzają się ze sobą. Z córką J., mieszkającą z byłą żoną w Z.,

utrzymuje kontakt telefoniczny. W wywiadzie podaje, że po wypadku, córka i była żona dowiadywały się o jego stan zdrowia, gdy przebywał w szpitalu w N.. Nikt go tam z rodziny nie odwiedzał.

Powód ma spowolniony tok myślenia, ujawnia trudności w przeprowadzaniu analizy i syntezy myślowej i tworzeniu form abstrakcyjnych. Procesy jego myślenia i spostrzegania pozostają bez cech patologii w zakresie treściowym, brak też u niego cech myślenia psychotycznego. W badaniu testem neuropsychologicznym powód popełniał błędy sugerujące podejrzenie dysfunkcji organicznych, ale wymaga to potwierdzenia w dodatkowych badaniach neuroobrazowych. Powód wykazuje deficyty w zakresie procesów pamięci i percepcji wzrokowej, funkcji przestrzennych i zdolności grafomotorycznych. Ponadto obniżona jest jego zdolność koncentracji uwagi, pojemność pamięci świeżej oraz występują dyskretne deficyty pamięci trwałej w postaci luk pamięciowych, co zwykle występuje u osób skłonnych do stanów depresyjnych. Powód ma poczucie słabszej aktywności poznawczej, ale wydaje się być słabo zmotywowany do jej poprawy. W funkcjonowaniu osobowościowym powoda występują długotrwałe objawy depresyjne i hipochondryczne o obrazie nerwicowym. Wynikają one z urazowych doświadczeń związanych z wypadkiem drogowym i procesem długotrwałego leczenia. Objawiają się obniżeniem nastroju, subiektywnym poczuciem smutku, lękiem przed samotnością, trudnościami ze snem, zależnością od otoczenia w zakresie zaspokajania własnych potrzeb życiowych – wszystkie one były udziałem powoda. Powód jest zaabsorbowany troskami somatycznymi i sygnałami ze strony swojego organizmu jako czynnikami obniżającymi komfort i jakość życia. Dolegliwości bólowe redukuje zażywaniem dostępnych bez recepty leków przeciwbólowych. Występujące u powoda dolegliwości natury psychicznej, nie zaburzają relacji interpersonalnych z osobami, które spostrzega jako wspierające go życiowo. Od osób tych oczekuje pomocy i wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych, związanych z brakiem dochodów i ograniczoną sprawnością fizyczną. Powód powrócił do funkcjonowania w rolach społecznych pozazawodowych (kolegi, partnera w związku), wrócił także do roli pasażera.

Aktualna kondycja psychiczna powoda nie uniemożliwia mu podjęcia aktywności zawodowej dostosowanej do możliwości fizycznych. Ustalenie stopnia niepełnosprawności byłoby czynnikiem sprzyjającym w zakresie readaptacji zawodowej opiniowanego.

Uszczerbek powoda na zdrowiu psychicznym szacuje się na 8% w związku z utrwalonymi nerwicami, związanymi z urazem czaszkowo- mózgowym. Powód doznał bowiem obrażeń, które w sferze psychicznej skutkowały zespołem ostrego stresu o depresyjnym przebiegu w fazie ewakuacji objawów zaburzenia, zaburzeniami adaptacyjnymi.

Obecnie u powoda występują objawy depresyjne i hipochondryczne o obrazie nerwicowym, nie ma on już jednak myśli samobójczych. Aktualna sprawność umysłowa powoda kształtuje się na poziomie przeciętnym (w granicach dolnej normy) bez cech wskazujących na objawy otępienne i nie powinna ulec pogorszeniu, przy zachowaniu odpowiedniej do wieku aktywności poznawczej. Występujące u powoda zaburzenia nerwicowe będące konsekwencją zmian w jego osobowości powstałych pod wpływem przeżytych urazów mogą się utrzymywać jeśli powód nie będzie korzystał z pomocy psychologicznej, a w przypadku nasilenia objawów, z pomocy psychiatrycznej. Aktualna kondycja psychiczna powoda nie uniemożliwia mu podjęcia aktywności zawodowej, dostosowanej do możliwości fizycznych.

Powód nie posiada partnerki życiowej – poprzednia zerwała z nim kontakt po wypadku. Powód odczuwa też dyskomfort ze względu na uraz narządu płciowego, który wpłynął negatywnie na jego życie intymne.

Powód zgłosił pozwanemu szkodę, zaś decyzją z dnia 11 marca 2013 r. Ubezpieczyciel poinformował powoda, że przyjął odpowiedzialność za skutki wypadku w sprawie, jednocześnie uznając przyczynienie powoda do wypadku w 40%. Ubezpieczyciel ustalił należne powodowi świadczenie na 140.000 zł, wypłacając mu po uwzględnieniu przyczynienia w wysokości 40% kwotę 84.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 600 zł za zwrot kosztów opieki osób trzecich (ustalone na 1.000 zł i pomniejszone o 40%).

A. P. ma zawód stolarza, choć ostatni raz został zatrudniony jako monter instalacji wentylacyjnych. Umie też wykonywać sufity, tynkować, murować. Pracując przed wypadkiem zarabiał ok. 2000-2500zł miesięcznie.

Powód w wyniku zdarzenia szkodowego całkowicie utracił zdolność do pracy zarobkowej, co zostało stwierdzone decyzją ZUS z 25.01.2013 r.

Powód został uznany z dniem 16.10.2012 r. za osobę bezrobotną bez prawa do zasiłku, czy renty z tytułu niezdolności do pracy.

Powód był zatrudniony od 1987 r. Dwukrotnie przebywał dłuższy czas bez pracy – od 27.01.2006 r. do 25.08.2008 r. oraz od 27.08.2008 r. do 24.06.2012 r., przy czym od 2008 r. w czasie tych przerw powód utrzymywał się z pracy dorywczych, także za granicą, w branży budowlanej.

Powód nie posiada prawa jazdy.

Powód początkowo mieszkał w domu rodzinnym, jednak wyprowadził się ze względu na konflikt. Z racji problemów finansowych powód zamieszkuje obecnie z najstarszym bratem. A. P. nie otrzymuje żadnego świadczenia z pomocy społecznej, utrzymywał się do tej pory z przyznanego przez Ubezpieczyciela świadczenia. Aktualnie wspierają go finansowo również znajomi.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało w praktyce w całości na uwzględnienie.

Nie ulega zdaniem Sądu Okręgowego wątpliwości, że pozwany odpowiada w zakresie odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku. Bezspornym było bowiem, że kierowcą pojazdu, będącego sprawcą wypadku wiązała z pozwanym umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdów mechanicznych, stąd strona pozwana była legitymowana biernie w niniejszym procesie. Ubezpieczyciel nie negował zresztą swojej odpowiedzialności, podnosząc tylko, że wypłacił powodowi 84.000 zł tytułem zadośćuczynienia, pokrył też koszty opieki osób trzecich w postępowaniu likwidacyjnym (600 zł), co w jego ocenie w całości kompensuje doznaną przez niego krzywdę, tym bardziej, że poszkodowany przyczynił się do wypadku. Dalej idące żądanie, w ocenie strony pozwanej było natomiast wygórowane i nieudowodnione. Powód ponadto uznał swoje przyczynienie się do wypadku w 40%, przez co spornym pozostawała tylko kwestia wysokości ewentualnych świadczeń na jego rzecz oraz rozpoznanie żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku, jak i konieczności przyznania powodowi renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Sąd I Instancji doszedł do przekonania, że krzywda jakiej doznał powód na skutek wypadku z 29.07.2012 r. to krzywda szczególnie dotkliwa ze względu na swój rozmiar i długość trwania, co uzasadnia przyznanie mu zadośćuczynienia na poziomie 162.000 zł., tj. uwzględnienia jego roszczenia w całości. Przy wypłaconym już przez Ubezpieczyciela zadośćuczynieniu w kwocie 84.000 zł, zdaniem Sądu Okręgowego powyższa kwota (410.000 zł) będzie kwotą odpowiednio czyniącą zadość cierpieniom powoda i będzie, z uwagi na jego usytuowanie majątkowe, odpowiednio przez niego odczuwalna.

W ocenie Sądu I Instancji, wypadek z 29.07.2012 r. był dla A. P. źródłem wielu silnych cierpień, które trwały do dnia wyrokowania i trwać będą w przyszłości. Powód uległ poważnemu wypadkowi, bezpośrednio po zdarzeniu był hospitalizowany przez ponad 2 tygodnie za granicą, później odbywał też rehabilitacje w P. i nadal wymaga podjęcia leczenia, które obecnie nie jest możliwe ze względu na jego sytuację finansową i brak ubezpieczenia.

W wyniku wypadku powód doznał szeregu urazów - wstrząśnienia mózgu, złamania środkowej części ściany oczodołu prawego, seryjnego złamania żeber od 1 do 11 lewostronnego, z płynem w jamie opłucnej z obu stron, ostrej niewydolności oddechowej z przedłużonym sztucznym oddychaniem, złamania łuku kręgowego (...) i (...), złamania kręgu (...), wgniecenia części kręgu (...), złamania wyrostka poprzecznego kręgu (...) z lewej strony, złamania kości udowej prawej z napromieniowaniem złamania do prawego stawu krzyżowo-biodrowego, wielofragmentowego złamania panewki stawu biodrowego prawego, ranę szarpaną przącia, dwustopniowego otwartego złamania podudzia lewego.

Dalej Sąd wskazał, że proces leczenia powoda był dość długi i wiązał się dla niego z dużymi dolegliwościami bólowymi. Początkowo ze względu na stopień obrażeń ciała powoda, wprowadzono go w stan śpiączki farmakologicznej, intubowano oraz karmiono pozaustrojowo, konieczny był również stały drenaż obu stron opłucnej. W tym okresie dokonano także zespolenia płytkowego i śrubowego panewki stawu biodrowego prawego oraz innych połamanych kości.

Urazy te upośledziły głównie jego zdolność poruszania się, zwłaszcza w początkowym okresie, ale także skutkowały problemami neurologicznymi i psychologicznymi.

Z punktu widzenia wpływu urazu na układ nerwowy doszło do uszkodzenia nerwów obwodowych twarzoczaszki po stronie prawej i prawego uda, korzeni nerwowych odcinka szyjnego i piersiowego kręgosłupa, mózgu z następowymi zaburzeniami adaptacyjnymi, w tym bóle i zawroty głowy, które aktualnie łącznie powodują długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości aż 23 %.

Dodatkowo złamanie ściany oczodołu, nasady dalszej kości piszczelowej, złamanie żeber, kręgow, wyrostka poprzecznego, kości biodrowej, panewki prawego stawu biodrowego ortopeda oszacował na trwałe uszczerbek na zdrowiu w wysokości łącznie 53%.

Po wypadku powód ponadto był przez kilka miesięcy uzależniony od pomocy innych w wykonywaniu prostych czynności, takich jak mycie się, czy przygotowywanie posiłków, popadał w stany depresyjne, miał obniżone poczucie własnej wartości, jego ciało uległo oszpeceniu (stałemu - blizny, okresowo - wysypki) – wszystko to powodowało u niego nawet myśli samobójcze. Uszczerbek powoda na zdrowiu psychicznym szacuje się na 8% w związku z utrwalonymi nerwicami, związanymi z urazem czaszkowo- mózgowym. Łączny uszczerbek na zdrowiu powoda szacuje się więc dziś aż na 84%.

Istotnym jest w ocenie Sądu Okręgowego, że powód do dziś odczuwa bóle, zwłaszcza kręgosłupa, w przyszłości zaś może dojść do powstania u niego zmian zwyrodnieniowych w stawie biodrowym i skokowym. Zaburzenia czucia w obrębie twarzoczaszki i uda prawego najpewniej pozostaną u powoda na stałe, co obniży mu komfort życia. Zmiany, jakie stwierdza się w układzie ruchu spowodowane przebyciem przez urazem powodują trudności w samodzielnym poruszaniu się, ograniczenia w życiu codziennym, powód nie jest zdolny do pracy w pozycji stojącej lub do pracy wymagającej chodzenia. Co ważne, na skutek wypadku powód, jako osoba o wykształceniu średnim, uzyskująca dochód z prac typowo fizycznych, została na tę chwilę właściwie całkowicie pozbawiona możliwości zarobkowania. Upośledzenie narządu ruchu znacząco rzutuje więc na jego sytuację życiową, w szczególności zaś finansową.

Zaburzenia nerwicowe w braku odpowiedniego leczenia również mogą u powoda się utrzymywać i doprowadzić nawet do leczenia psychiatrycznego.

Powód nigdy już nie odzyska dotychczasowej sprawności fizycznej, brana jest po uwagę konieczność dalszego jego leczenia, aktualnie powód wymaga okresowego stosowania leków przeciwbólowych, rehabilitacji indywidualnej, korzystania z pomocy specjalistów, psychoterapii. Stan zdrowia powoda rzutował również na jego relacje społeczne, a także był przyczyną zakończenia jego związku z kobietą.

Powyższe w sposób oczywisty dla Sądu Okręgowego wpływa ujemnie na codzienne życie A. P. rzutując na całą jego przyszłość i pozbawiając go szans na normalne funkcjonowanie w społeczeństwie. Powód nieustannie musi znosić dyskomfort wywołany przez własne ciało, a stan ten nie zmieni się zbytnio w przyszłości. Powód wiele wycierpiał i nie ma szans na odzyskanie sprawności sprzed wypadku oraz prowadzenia życia w sposób, do jakiego był przyzwyczajony lub do życia, na jakie miał nadzieję.

Tym samym, zdaniem Sądu kwotą adekwatną do rozmiaru doznanej przez powoda krzywdy i jego sytuacji majątkowej jest kwota 410.000 zł, którą należało pomniejszyć w związku z przyczynieniem się powoda do wypadku, jak i odjąć od niej kwoty dotychczas wypłacone przez Ubezpieczyciela (finalnie dało to 162.000 zł). Sąd uznał bowiem, że ustalona w toku postępowania likwidacyjnego kwota li tylko w części odpowiadała swemu kompensacyjnemu

charakterowi, bardzo fragmentarycznie uwzględniając rozmiar uszczerbku, jego długotrwałość w sensie następstw naruszeń fizycznych, a także psychicznych powoda. Innymi słowy kwota przyznana A. P. w realiach przedmiotowej sprawy nie była adekwatna do krzywdy, wobec czego należało zweryfikować wysokość należnego jemu świadczenia.

O odsetkach od tego żądania Sąd orzekł zgodnie z treścią art. 481. § 1 kpc.

W ocenie Sądu pozwany pozostaje w zwłoce z zapłatą od dnia 15 września 2013 r., czyli od upływu 20 dni od doręczenia mu odpisu pozwu. Powód dołączonymi do pozwu dokumentami nie wykazał, aby wezwanie do zapłaty zostało pozwanemu doręczone wcześniej.

Dalej Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie A. P. odnośnie zwrotu kosztów leczenia (zarówno w N., jak i tych, związanych z postępowaniem wszczętym przez szpital w B. wobec braku opłaty kosztów leczenia przez powoda) zasługują na uwzględnienie w całości. Powyższe wydatki udowodnione przez powoda były bowiem konieczne i celowe (powód został zabrany do Szpitala w B. od razu z miejsca wypadku, udzielono mu tam pomocy w ramach zagrożenia jego zdrowia i życia) oraz pozostawały w związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 29.07.2012r.. Z tej przyczyny Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 40.781,78 euro wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 15 marca 2016r do dnia zapłaty, przyjmując, że wezwanie do zapłaty tego żądania zostało pozwanemu doręczone 28 lutego 2016 r. (k. 249).

Jeśli chodzi o koszty związane z postępowaniem z wniosku Szpitala, jako wierzyciela przy udziale powoda, jako dłużnika, Sąd zakwalifikował te koszty również jako niezbędne i celowe – wynikały one bowiem bezpośrednio z faktu, iż powód nie poniósł – wobec trudnej sytuacji finansowej – kosztów leczenia w Niemczech, które winien był ponieść jego ubezpieczyciel.

W ocenie sądu, koszty te mieszczą się w pojęciu „wszelkie koszty” z art. 444§1 k.c. które oznacza koszty różnego rodzaju, takie których nie da się z góry określić, a których ocena, na podstawie okoliczności sprawy, należy do Sądu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008r., sygn. akt II CSK 425/07).

Sąd Okręgowy uznał również za uzasadnione roszczenie powoda o zasądzenie renty.

Powód w wyniku zdarzenia szkodowego całkowicie utracił zdolność do pracy zarobkowej, co zostało stwierdzone decyzją ZUS z 25.01.2013 r., ponadto biegły ortopeda potwierdził, że na chwilę obecną powód nie jest zdolny do pracy w pozycji stojącej lub do pracy wymagającej chodzenia. Należy przy tym pamiętać, że powód nie jest wykształcony w kierunku podjęcia pracy biurowej lub jej podobnej (ponieważ praca siedząca jest zwykle pracą biurową lub administracyjną), nie posiada żadnego doświadczenia w tym zakresie, jego wykształcenie obejmuje tylko poziom zawodowy (w dodatku w specjalności: stolarz), a wiek powoda i jego obecny stan zdrowia czynią trudną próbę przekwalifikowania lub doskonalenia zawodowego w kierunku, w którym mógłby podjąć zatrudnienie.

Dalej Sąd wskazał, że niemożność zarobkowania i jednocześnie osiągnięcia okresu, po którym powodowi przysługiwałoby jakiekolwiek świadczenie socjalne sprawia, że powód został pozbawiony swoich dotychczasowych warunków bytowych – musiał wyprowadzić się z mieszkania, które do tej pory zajmował i od czasu wypadku zamieszkuje u rodziny, która pomaga mu się też utrzymać. Jak podali występujący w tej sprawie biegli – zarówno na płaszczyźnie zdrowia fizycznego, jak i psychicznego, dla powoda wskazane jest dalsze leczenie i rehabilitacja – potrzeb tych powód nie jest w stanie zaspokoić, ponieważ nie posiada środków finansowych na to, dlatego Sąd uznał, że dochodzona pozwem kwota 1 260 zł. jest uzasadniona.

Powód w swoich zeznaniach wskazał, że pracując dorywczo czy na podstawie różnych umów był w stanie zarobić miesięcznie 2000 – 2500 zł. Sąd dał wiarę tym jego zeznaniom. Wiadomym jest, że powód pracował zarówno w kraju jak i za granicą, przy czym nawet pracując w kraju (jako stolarz czy na budowach), powód miał możliwość osiągnięcia wskazanych dochodów. Kwota, której powód domaga się od pozwanego uwzględnia zatem jego przyczynienie się do wypadku.

W ocenie Sądu, A. P. przysługiwało w stosunku do strony pozwanej również roszczenie o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przeszłość za skutki zdarzenia z dnia 29.07.2012r.

Doznane bowiem przez powoda obrażenia są znaczne i nie można wykluczyć powstania w przyszłości dodatkowych negatywnych konsekwencji przedmiotowego zdarzenia. Biegły ortopeda wprost stwierdził, że w przyszłości należy liczyć się z pogorszeniem funkcji układu ruchu powoda. Już obecnie powód może odczuwać bóle stawu biodrowego i skokowego, zaś w przyszłości może dojść do powstania zmian zwyrodnieniowych w stawie biodrowym i skokowym co spowoduje dalsze ograniczenie ruchomości oraz wtórne zmiany zwyrodnieniowe w tych stawach. Biegły neurolog ocenił nadto, że przy braku leczenia i rehabilitacji po stronie powoda, jego problemy zdrowotne (neurologiczne) będą się utrzymywać – tylko leczenie bowiem pozwala w jego wypadku na pomyślne rokowania co do jego urazu na tle neurologicznym.

Choć więc nie sposób w tej chwili ocenić dokładnie jaki wpływ na zdrowie powoda będzie miało zdarzenie z 29.07.2012r., to zgodnie z przewidywaniami lekarskimi, prognozy na wyleczenie powoda są jednoznacznie niepomyślne – przede wszystkim z punktu widzenia urazów ortopedycznych, natomiast z punktu widzenia urazów neurologicznych, czy kondycji zdrowia psychicznego powoda mogą być. Nie ulega wątpliwości, że w przyszłości mogą ponadto u powoda ujawnić się dalsze dolegliwości związane z urazem narządu ruchu i innymi, doznanymi w wyniku wypadku, a doznane urazy mogą w przyszłości zwiększyć zmiany zwyrodnieniowe i ograniczyć jego funkcjonowanie na płaszczyźnie zawodowej i prywatnej.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c., który stanowi, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata.

Zgodnie więc z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, obowiązek zwrotu tychże spoczywa na pozwanym jako stronie, która przegrała sprawę praktycznie w całości (powództwo powoda oddalono tylko co do terminu zasądzenia odsetek) i w związku z tym, na rzecz od pozwanego zasądzono kwotę 19.597,88zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na kwotę tę składa się kwota 7.200 zł jako koszt zastępstwa procesowego obliczona stosownie do treści § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz 8856 zł tytułem opłaty od pozwu i koszty związane w wynagrodzeniem biegłych.

Ponadto, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego, jako od strony przegrywającej, na rzecz S. P. (Sąd Okręgowy w (...)) kwotę 8.995zł tytułem opłaty od rozszerzonego powództwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, który zaskarżył wyrok w części tj.

1. w punkcie 1/ wyroku (w części), w którym zasądzono od Pozwanego na rzecz Powoda A. P. kwotę powyżej 60 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 września 2013 r. do dnia zapłaty (tj., Pozwany zaskarża wyrok co do kwoty 102 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia 15 września 2013 r do dnia zapłaty ;
2. w punkcie 2/ wyroku (w całości), w którym zasądzono od Pozwanego na rzecz Powoda kwotę 40 781,78 B. tytułem odszkodowania, wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 40 781,78 Euro, za okres od 15 marca 2016 r. do dnia zapłaty;
3. w punkcie 3/ wyroku (w całości), w którym zasądzono od Pozwanego na rzecz Powoda kwotę 1 277 zł tytułem odszkodowania, wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 1 277 zł, za okres od 01 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty;

4. w punkcie 4/ wyroku (w całości), w którym zasądzono od Pozwanego na rzecz Powoda rentę w kwocie 1 260 zł miesięcznie, wraz z odsetkami ustawowymi płatnymi do 10-go każdego miesiąca, wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku opóźnienia w płatności, poczynając od 15 września 2013 r.

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił :

1. naruszenie prawa materialnego, tj., w szczególności art. 445 §1 kc, poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż w stanie faktycznym sprawy, przy uwzględnieniu zebranego w ramach postępowania materiału dowodowego, kwota (łącznie) 410 000 zł, stanowiłaby odpowiednią sumę należną Powodowi, w konsekwencji - poprzez zasądzenie na rzecz Powoda odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wysokości rażąco wygórowanej, tj. 162 000 zł;

2. newszechstronne rozważenie materiału dowodowego, polegające na przyjęciu, że zobowiązania finansowe Powoda w wysokości: 40 781,78 Euro oraz 1 277 zł, będące konsekwencją orzeczenia Sądu w B. zasądzającego od Powoda na rzecz Szpitala kwoty 40 781,78 Euro, pozostają w adekwatnym związku przyczynowymi z wypadkiem, któremu uległ Powód w dniu 29/07/2012 r., podczas gdy zobowiązania te stanowiły konsekwencję niepodjęcia przez Powoda stosownych czynności ukierunkowanych na obronę przed wysuwanymi roszczeniami (brak minimalizacji wysokości szkody przez Powoda);

3. naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 361 §1 kc, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że w okolicznościach sprawy zobowiązania finansowe Powoda w wysokości 40 781,78 Euro oraz 1 277 zł pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem Powoda w dniu 27 lip ca 2012 r., podczas gdy związek ten nie miał charakteru adekwatnego;

4. naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 362 kc, poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy w okolicznościach sprawy niesporną okolicznością pomiędzy stronami było, iż Powód przyczynił się do szkody w wymiarze 40%; w konsekwencji doprowadziło to do zasądzenia kwot odszkodowania w wysokości: 40 781,78 Euro oraz 1 277 zł, podczas gdy zastosowanie wskazanego przepisu prawa prowadziłyby do zasądzenia kwot w wysokości, odpowiednio: 24 469,07 Euro oraz 766,20 zł;

5. błędne ustalenia faktyczne mające wpływ na treść wyroku, wynikające z przydania waloru wiarygodności zeznaniom Powoda w sytuacji, gdy zeznania te nie odzwierciedlały faktycznego stanu rzeczy, przy czym, okoliczność ta ujawniła się już po wydaniu zaskarżonego wyroku - w konfrontacji z treścią zeznań Powoda; w konsekwencji powyższego pozwany złożył wnioski dowodowe wskazane w uzasadnieniu apelacji;

6. newszechstronne rozważenie materiału dowodowego, polegające na przyjęciu, że Powód jest niezdolny do pracy, podczas gdy okoliczność ta nie została stwierdzona aktualną decyzją (...) a także, pozostaje w sprzeczności z okolicznością (przemilczaną przez Powoda), iż Powód prowadził (zarejestrował) działalność gospodarczą, począwszy od 05 marca 2015 r., przy czym działalność ta została zawieszona w dniu 21 września 2017 r.;

7. newszechstronne rozważenie materiału dowodowego polegające na niewzięciu pod uwagę okoliczności, iż z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że stan zdrowia Powoda pozostaje w związku z faktem, że Powód nie leczył się, podczas gdy prowadzenie leczenia prowadziłyby do polepszenia stanu zdrowia Powoda; w konsekwencji, Powód negatywnie wpływał na swoją sytuację zdrowotną, nie minimalizował swojej krzywdy oraz pogarszał swoją sytuację na rynku pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa Powoda A. P.

w zakresie:

- a) roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę (pkt 1/ wyroku) w części dotyczącej roszczenia przewyższającego kwotę 60 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 września 2013 r. do dnia zapłaty (tj., Pozwany zaskarża tę część wyroku co do kwoty 102 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od 15/09/2013 r. do dnia zapłaty);
- b) roszczenia o odszkodowanie (pkt 2/ wyroku) w całości (tj., Pozwany zaskarża wyrok co do kwoty 40 781,78 Euro, wraz z odsetkami ustawowymi od wymienionej kwoty, za okres od 15 marca 2016 r. do dnia zapłaty),
- c) roszczenia o odszkodowanie (pkt 3/ wyroku) w całości (tj., Pozwany zaskarża wyrok co do kwoty 1 277 zł wraz z odsetkami ustawowymi od wymienionej kwoty, liczonymi za okres od 01 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty);
- d) roszczenia o rentę (pkt 4/ wyroku) w całości (tj., Pozwany zaskarża wyrok co do renty w kwocie 1 260 zł miesięcznie, płatnej z góry do 10-go każdego miesiąca, wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności, poczynając od 15 września 2013 r.).

2. zasądzenie na rzecz Pozwanego kosztów postępowania za obie instancje, wg norm przepisanych.

Powód wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja okazała się częściowo uzasadniona.

W wyniku uzupełnienia postępowania dowodowego przez Sąd Apelacyjny , sąd dokonał nieco odmiennych ustaleń w stanie faktycznym co w konsekwencji wpłynęło na to , że orzeczenie podlegało częściowej zmianie.

Przechodząc do oceny poszczególnych zarzutów Sąd Apelacyjny uznał , że zarzut dotyczący wysokości przyznanego powodowi zadośćuczynienia nie zasługiwał na uwzględnienie

Odnosząc się do tego zarzutu apelacji w pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z poglądem prezentowanym w judykaturze zmiana przez Sąd II instancji zasądzonego zadośćuczynienia możliwa jest tylko wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie - rażąco wygórowane albo rażąco niskie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2004 r., I CK 219/04, LEX nr 146356). Wynika to z okoliczności, że ze względu na istotę krzywdy nigdy nie da się jej wyliczyć w sposób ścisły, a sąd ustala "odpowiednią sumę" zadośćuczynienia, która wynika z rozmiaru krzywdy i jej konsekwencji.

Wskazać należy , że podstawową funkcją zadośćuczynienia jest funkcja kompensacyjna, co oznacza, że kwota pieniężna przyznana poszkodowanemu ma w pełni lub w możliwym stopniu zrekompensować (naprawić, wyrównać) wyrządzoną mu krzywdę (np. orzeczenie SN z dnia 9 stycznia 1937 r., C.II. 1667/36, Zb.Orz. 1938, nr 2, poz. 51; wyrok SN z dnia 15 lipca 1977 r., IV CR 266/77, LEX nr 7966; wyrok SN z dnia 22 marca 1978 r., IV CR 79/78, LEX nr 8087; wyrok SN z dnia 18 kwietnia 1978 r., IV CR 99/78, LEX nr 8095; wyrok SN z dnia 22 maja 1980 r., II CR 131/80, OSNCP 1980, nr 11, poz. 223; wyrok SN z dnia 22 kwietnia 1985 r., II CR 94/85, LEX nr 8713; wyrok SN z dnia 12 grudnia 1985 r., I CR 422/85, niepubl.; uchwała SN z dnia 11 września 1991 r., III CZP 78/91, Biul. SN 1991, nr 9, s. 11; wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40; wyrok SN z dnia 10 marca 2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006, nr 10, poz. 175, z głosami M. Nesterowicza, OSP 2007, z. 1, poz. 11, i J. Matys, M. Praw. 2008, nr 2, s. 99; wyrok SN z dnia 7 marca 2013 r., II CSK 364/12, OSP 2014, z. 2, poz. 16, z głosami K. Bączyk-Rozwadowskiej i M. Nesterowicza, PS 2014, nr 3, s. 113).

Przepisy kodeksu cywilnego nie normują kryteriów, które należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Ustawodawca pozostawił sądowi w tym zakresie stosunkowo dużą swobodę, dając mu prawo do zasądzania tytułem zadośćuczynienia odpowiedniej sumy.

Przy ocenie, jaka suma tytułem zadośćuczynienia będzie in casu odpowiednia, powinno się brać pod uwagę nie tylko czynniki obiektywne, z reguły uwzględniane przez sądy (np. długotrwałość cierpienia, okres hospitalizacji lub rehabilitacji), ale także czynniki indywidualne, istniejące po stronie konkretnego poszkodowanego (a więc np. jego stan zdrowia przed zdarzeniem i wpływ doznanej szkody na dalsze leczenie, plany życiowe itd.; wiek poszkodowanego, rodzaj wykonywanej pracy, perspektywy na przyszłość, podatność na niektóre urazy, predyspozycje psychiczne). Takie podejście najszerszej realizuje zasadę pełnej kompensacji.

Wśród czynników, które mogą być brane pod uwagę, należy wskazać:

- a) długotrwałość następstw, zwłaszcza to, czy mają one charakter trwały, nieodwracalny;
- b) trwałość skutków czynu niedozwolonego (kalectwo, oszpecenie, bezradność życiowa, poczucie nieprzydatności);
- c) prognozy na przyszłość;
- d) wiek poszkodowanego;
- e) niemożność kontynuowania rozmaitego typu aktywności życiowej (np. wykonywania zawodu, kontynuowania studiów bądź konieczność ich zawieszenia, uprawiania sportu, hobby, malowania, gry na instrumencie), znaczenie ma więc także wpływ doznanej krzywdy na inne dziedziny życia;

Z prawidłowych ustaleń Sądu I Instancji wynika, że powód w wyniku wypadku doznał szeregu urazów - wstrząśnienia mózgu, złamania środkowej części ściany oczodołu prawego, seryjnego złamania żeber od 1 do 11 lewostronnego, z płynem w jamie opłucnej z obu stron, ostrej niewydolności oddechowej z przedłużonym sztucznym oddychaniem, złamania łuku kręgowego (...) i (...), złamania kręgu (...), wgniecenia części kręgu (...), złamania wyrostka poprzecznego kręgu (...) z lewej strony, złamania kości udowej prawej z napromieniowaniem złamania do prawego stawu krzyżowo-biodrowego, wielofragmentowego złamania panewki stawu biodrowego prawego, ranę szarpaną pącia, dwustopniowego otwartego złamania podudzia lewego.

Proces leczenia powoda był dość długi i wiązał się dla niego z dużymi dolegliwościami bólowymi. Początkowo ze względu na stopień obrażeń ciała powoda, wprowadzono go w stan śpiączki farmakologicznej, intubowano oraz karmiono pozaustrojowo, konieczny był również stały drenaż obu stron opłucnej. W tym okresie dokonano także zespolenia płytkowego i śrubowego panewki stawu biodrowego prawego oraz innych połamanych kości.

Urazy te upośledziły głównie jego zdolność poruszania się, zwłaszcza w początkowym okresie, ale także skutkowały problemami neurologicznymi i psychologicznymi.

Z punktu widzenia wpływu urazu na układ nerwowy doszło do uszkodzenia nerwów obwodowych twarzoczaszki po stronie prawej i prawego uda, korzeni nerwowych odcinka szyjnego i piersiowego kręgosłupa, mózgu z następowymi zaburzeniami adaptacyjnymi, w tym bóle i zawroty głowy, które aktualnie łącznie powodują długotrwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości aż 23 %.

Dodatkowo złamanie ściany oczodołu, nasady dalszej kości piszczelowej, złamanie żeber, kręgow, wyrostka poprzecznego, kości biodrowej, panewki prawego stawu biodrowego ortopeda oszacował na trwały uszczerbek na zdrowiu w wysokości łącznie 53%.

Po wypadku powód ponadto był przez kilka miesięcy uzależniony od pomocy innych w wykonywaniu prostych czynności, takich jak mycie się, czy przygotowywanie posiłków, popadał w stany depresyjne, miał obniżone poczucie własnej wartości, jego ciało uległo oszpeceniu (stałemu - blizny, okresowo - wysypki) – wszystko to powodowało u niego nawet myśli samobójcze. Uszczerbek powoda na zdrowiu psychicznym szacuje się na 8% w związku z utrwalonymi nerwicami, związanymi z urazem czaszkowo- mózgowym. Łączny uszczerbek na zdrowiu powoda szacuje się więc dziś aż na 84%.

Powód odczuwa też dyskomfort ze względu na uraz narządu płciowego, który wpłynął negatywnie na jego życie intymne.

Biorąc powyższe pod uwagę, a w szczególności skalę cierpień powoda związanych z leczeniem, operacjami, pobytem w szpitalu, stwierdzonymi uszkodzeniami ciała, oraz stopniem trwałego uszczerbku na zdrowiu niewątpliwie kwota łączna 410.000 zł przy uwzględnieniu 40% przyczynienia się powoda do wypadku nie jest kwotą rażąco zawyżoną.

Częściowo uzasadniony okazał się zarzut dotyczący zwrotu kosztów leczenia powoda na terenie N..

Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 k.c. obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Nie ulega wątpliwości, że do tych kosztów należą koszty leczenia powoda bezpośrednio po zdarzeniu, a więc koszty związane z jego pobytem i leczeniem w szpitalu na terenie N.. Po uzupełnieniu postępowania dowodowego sąd ustalił, że NFZ nie pokrył tych kosztów. W związku z tym powód został obciążony tymi kosztami co wynika z nakazu zapłaty z dnia 04 grudnia 2014 r. Sądu w B.

Bez znaczenia w ocenie Sądu II Instancji jest natomiast kwestia, że pozwany jako ubezpieczyciel nie został zawiadomiony o toczącym się w B. postępowaniu. Z korespondencji pomiędzy powodem a NFZ wynika, że odmówił on sfinansowania tych kosztów, a więc pozwany jako ubezpieczyciel powinien zwrócić te koszty jako celowe i konieczne.

Zasadnie natomiast pozwany zarzuca, że Sąd nie uwzględnił przy przyznawaniu tych kosztów 40% przyczynienia się powoda do wypadku. W związku z tym należało obniżyć zasądzoną z tego tytułu kwotę do 24.469,07 EURO.

Zasadny okazał się również zarzut, że kwota 1 277 zł, stanowiąca równowartość kosztów postępowania związanego z nadaniem w/w nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności przez Sąd P. nie pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem jakiego uległ powód w dniu 29/07/2012 r. Koszty te stanowiły konsekwencję niepodjęcia przez Powoda stosownych czynności ukierunkowanych na zapłatę wynikającą z kosztów leczenia, a wynikających z prawomocnego nakazu zapłaty.

Również częściowo uzasadniony okazał się zarzut przyznania powodowi renty z tytułu zwiększonych potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość.

Jeśli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo zwiększyły się jego potrzeby bądź zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może żądać renty. Obecnie należy stwierdzić, że uprawniony do renty jest zarówno poszkodowany mający status pracownika w rozumieniu kodeksu pracy, jak i osoba, która świadczy pracę na innych podstawach (np. w ramach twórczości literackiej lub artystycznej czy w związku z prowadzeniem gospodarstwa rolnego bądź przedsiębiorstwa).

Podstawą obliczenia wysokości renty są zarobki netto uzyskiwane także z pracy dorywczej

W niniejszej sprawie powód dochodził renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Z prawidłowych ustaleń sądu I instancji wynikało, że przed wypadkiem pozwany uzyskiwał dochód w wysokości ok. 2.100 zł netto. A więc przy przyjęciu 40% przyczynienia jego dochód miesięczny wynosiłby 1.260 zł miesięcznie.

W razie całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej, wysokość renty uwzględnia różnicę zarobków (i innych świadczeń, jak np. premie, nagrody, dodatki funkcyjne, dodatki za staż pracy, dodatki specjalne itp.), jakie by otrzymywał poszkodowany, gdyby nie doznał szkody na osobie.

Nie ulega wątpliwości, że w okresie od 15 września 2013 r. do 31 stycznia 2014 r. powód był całkowicie niezdolny do pracy co wynika z dołączonej do akt decyzji.

Nie ulega również wątpliwości, co jest niesporne, że po tej dacie powód nie uzyskał już dalszej decyzji o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy.

Sąd odszkodowawczy nie jest jednak związany orzeczeniem ZUS o procencie uszkodzenia ciała czy procencie utraty niezdolności do pracy. Nie jest także konieczne posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności. Sąd samodzielnie powinien ocenić faktyczny stopień utraty zdolności do pracy zarobkowej.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego przed Sądem Apelacyjnym ustalono, że do września 2014 r. powód nie pracował, w każdym razie nie wynika to z akt sprawy. Dopiero w październiku 2014 r. został objęty ubezpieczeniem społecznym z tytułu pracy co wynika z pisma zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12.12.2018 r (k. 431).

Należało więc przyjąć, mając na względzie zebrany w sprawie materiał dowodowy, że powód w okresie do końca września 2014 r. nie był zdolny do podjęcia pracy.

A więc za ten okres tj. za okres od 15 września 2013 r. do 30 września 2014 r. renta z art. 444§2 k.c. powodowi przysługiwała. Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny skapitalizował rentę za w/w okres i zszedł powodowi 15.750 zł tytułem renty z odsetkami za opóźnienie od 1 października 2014 r.

Po tym dniu powód nie może być już w żaden sposób traktowany jako osoba która w wyniku przedmiotowego wypadku utraciła chociażby częściowo zdolność do pracy zarobkowej.

Jak już wyżej wskazano powód przed wypadkiem uzyskiwał dochód w wysokości ok. 2.100 zł netto.

Z dokumentów z urzędu skarbowego (k. 439) oraz (...) (k. 431) wynika natomiast, że powód został zgłoszony jako osoba wykonująca pracę w okresie od 5.10.2014 r. do 7.11.2014 r. oraz w latach 2015 – 2017 prowadził działalność gospodarczą z której uzyskiwał przychód roczny odpowiednio w latach 2015 w wysokości 82.016,47 zł; 2016 r. w wysokości 96.175,72 zł; 2017 r. w wysokości 124.966,19 zł. (dow. K. 439 akt)

Natomiast z zeznań powoda trudno ustalić dlaczego zrezygnował z prowadzenia działalności gospodarczej w roku 2018 r. Należy więc przyjąć, że nadal jest on zdolny do prowadzenia takiej działalności, a więc do uzyskiwania dochodów przynajmniej w takiej wysokości jak przed wypadkiem.

Zgodnie bowiem z ciężarem dowodu wynikającym z art. 6 k.c. to na powodzie jako osobie pokrzywdzonej ciąży obowiązek wykazania że jest on całkowicie lub częściowo niezdolnym do pracy i nie ma możliwości osiągnięcia miesięcznych dochodów w wysokości takiej jak przed wypadkiem.

Mając powyższe na uwadze Sąd dalej idące roszczenie o rentę oddalił (art. 385 k.p.c.)

Konsekwencją zamiany wyroku w punkcie I. 1.2 .3. była również zmiana wyroku w zakresie kosztów procesu.

Wartość ostateczna przedmiotu sprawy wynosiła 356.161 zł na co składa się:

Wartość przedmiotu sporu z pozwu (177.120 zł) + wartość rozszerzonego powództwa w dniu 19 lutego 2016 r. (k.234) o 40.781,78 euro – liczone według ówczesnego kursu 4.3589 zł = 177.764 zł) + drugie rozszerzenie w dniu 11 maja 2016 r. (k. 263) o 1277 zł (177.120+177.764 + 1.277 = 356.161 zł). Nie uiszczono kosztów procesu to opłata od rozszerzonego pozwu w wysokości 177.764 + 1.277 = 179.041 zł x 5% = 8.953 zł.

Powód wygrał sprawę w 80%, a pozwany w 20%. Suma wszystkich kosztów poniesionych wynosi 25.560,63 zł powód który przegrał sprawę w 20% powinien więc ponieść koszty w wysokości 5.112,12 zł a pozwany w kwocie 20.448,51 zł

Koszty poniesione przez powoda opłata od pozwu 8 856 zł (k. 77), zaliczka na biegłego 1.000 zł (k.149), 750 zł druga zaliczka (k. 219) zastępstwo procesowe 7217 zł + trzecia zaliczka 392,75 zł (k. 323) z której wykorzystano jedynie 20,63 zł (k. 363) a więc łącznie 17843,63 zł. Koszty poniesione przez pozwanego: koszty zastępstwa 7217 zł + zaliczka na biegłego 500 zł (k.316) łącznie 7717 zł

Powód uiścił 17.843,63 zł , a więc pozwany powinien mu zwrócić 12.731,50 zł

Jeśli chodzi o nieuiszczone koszty to jest to opłata od rozszerzonego powództwa w wysokości 8 953 zł Należy więc ściągnąć od powoda 20 % tej kwoty , a od pozwanego 80 % tej kwoty tj odpowiednio 1790,60 zł i 7162,40 zł

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386§ 1 k.p.c. oraz art. 385 k.p.c. orzekł jak w wyroku .

O kosztach postępowania apelacyjnego sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. , art. 108§ 1 k.p.c. oraz § rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U 2018 poz.) .

W apelacji pozwany wygrał w 25 % a powód w 75 %

Koszty w apelacji : opłata 14.872 zł + 2 x po 8.100 zł zastępstwo procesowe . pozwany poniósł 22.972 , powód 8.100 zł (Łącznie 31.072 zł) . 25% z kwoty 31.072 zł = 7768 zł , a 75 % to 23.304 zł . Skoro powód poniósł koszty w kwocie 8.100 zł , a powinien ponieść 7768 zł to pozwany musi zwrócić powodowi 332 zł.

Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ryszard Marchwicki Marcin Radwan